

This eChok Volume of
במדבר 2 Numbers

is donated in loving memory of

Emilio Attia Z"L

נלב"ע שביעי של פסח תשנ"ד

April 2, 1994

ת.נ.צ.ב.ה.

enter and read a bit or recite something he learned, and then call the other person, so that he is not entering solely for the sake of his own need. If he does not know how to do this, he should say to one of the children: Read me the verse that you are learning; or he should stay in the synagogue for a little while, and then go out. For sitting there is considered occupying oneself with a *mitzvah*, as it states: “Fortunate are those who sit in Your house ...” (Psalms 84:5). (3) Someone who enters a synagogue in order to pray or to learn Torah is permitted to leave by the opposite door in order to shorten his path. One is permitted to enter a synagogue with one's walking stick, shoes, wallet, and the dust on his feet. If one needs to spit in a synagogue, one may do so.

יִכְנַס וְיִקְרָא מְעַט אוֹ יֹאמֶר שְׁמוּעָה וְאַחַר כֵּן יִקְרָא חֲבִירוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְנַס בְּשִׁבִיל חִפְצָיו בְּלִבְדּוֹ. וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ יֹאמֶר לְתִינוּק מִן הַתִּינוּקוֹת קְרָא לִי הַפְּסוּק שְׁאַתָּה קוֹרֵא בוֹ אוֹ יִשְׁהָא מְעַט מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְאַחַר כֵּן יֵצֵא שְׁהִישִׁיבָהּ שֵׁם מְעַסְקֵי הַמִּצְוֹת הִיא שְׁנֵאָמַר (תהלים פד) אֲשֶׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ וְכוּ'; ג מִי שֶׁנִּכְנַס לְהַתְפַּלֵּל אוֹ לְקִרְוֹת מוֹתֵר לוֹ לֵצֵאת בְּפִתְחַ שְׁכַנְגָדוֹ כְּדֵי לְקַרֵב אֶת הַדֶּרֶךְ וּמוֹתֵר לְאָדָם לְהַכְנִיס לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּמַקְלוֹ בְּמַנְעֵלוֹ וּבְאַפּוֹנְדָתוֹ וּבְאַבְקַ שְׁעַל רַגְלָיו וְאִם הִיָּה צָרִיךְ לְרוֹק יִרוֹק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת:

PINCHAS FOR WEDNESDAY

פינחס ליום רביעי

TORAH

תורה

יכין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

ז אליו זרעית ראובן והווי
מנניהון ארבעין ותלתא
אלפין ושבע מאה ותלתין:
ח ובני פלוא אליאב: ט ובני
אליאב נמואל ודתן ואבירם
הוא דתן ואבירם מערעי
כנשתא דאתכנשו על משה

ז אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַרְאוּבֵנִי וַיְהִינּוּ פְקֻדֵיהֶם
שְׁלֹשָׁה וְאַרְבַּעִים אָלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת
וּשְׁלֹשִׁים: ח וּבְנֵי פִלּוּא אֱלִיאָב: ט וּבְנֵי
אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתָן וְאַבִּירָם הוּא דָתָן
וְאַבִּירָם קְרוּאֵי הַעֲדָה אֲשֶׁר הִצּוּ עַל-מֹשֶׁה

(7) These were the families of the Reuveinites, and they numbered forty-three thousand, seven hundred and thirty. (8) The sons of Phallu were Eliav. (9) The sons of Eliav were Nemuel, Datan and Aviram — they are Datan and Aviram, the chosen of the Congregation who incited against Moshe and Aharon among

RASHI

רש"י

(9) **Who incited** — *Israel against Moshe. [and Aharon]. When they incited* — *The people against the Lord.* **הצו** — *They enticed Israel to fight against Moshe, a causative term [meaning they caused others to act].*

(ט) אֲשֶׁר הִצּוּ: אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה. **בְּהִצָּתָם:** אֶת הָעָם עַל ה': הִצּוּ: הִשְׁיִאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְרִיב עַל מֹשֶׁה

ועל אהרן בכנשתא דקרח
 באתכנשויהון על יי: ופתיחת
 ארעא ית פומה ובלעת יתהון
 וית קרח במותא דכנשתא פד
 אכלת אשתא ית מאתן
 וחמשין גברא והוון לאת:
 יא ובני קרח לא מיתו: יב בני
 שמעון לזרעיתיהון לנמואל
 זרעית נמואל לימין זרעית
 ימין ליכין זרעית כין:

ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על ידוה:
 ופתחת הארץ את פיה ותבלע אתם
 ואת קרח במות העדה באכל האש את
 חמשים ומאתים איש ויהיו לנס: יא ובני
 קרח לא מתו: יב בני שמעון
 למשפחתם לנמואל משפחת הנמואלי
 לימין משפחת הימיני ליכין משפחת
 היכיני:

the assembly of Korach, when they incited against the Lord. (10) And the earth opened her mouth and swallowed them and Korach, when that assembly died, and when the fire consumed two hundred and fifty men, and they became a sign. (11) But the sons of Korach did not die. (12) The sons of Shimon by their families: the family of the Nemueli from Nemuel, the family of the Yamini from Yamin, the family of the Yakhini from Yakhin.

RASHI

(10) **And they became a sign** — *A sign and a reminder, "So that no outsider, [who is not of the seed of Aharon,] shall come near" (above 17:5), to dispute the priesthood again.*
 (11) **But the sons of Korach did not die** — *Originally, they were involved in the conspiracy, but during the dispute, they had thoughts of repentance in their heart; therefore, an elevated area was set apart for them in Gehinnom, and they stayed there (Sanhedrin.110b).*

רש"י

לשון הפעילה: (י) ויהיו לנס: לאות ולזכרון, (במדבר יז) למען אשר לא יקרב איש זר לחלק עוד על הבהמה: (יא) ובני קרח לא מתו: (במ"ר סנהדרין קי) הם היו בעצה תחלה. ובשעת המחלוקת הרגרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבה בגיהנם וישבו שם:

PROPHETS Kings I 19

טו ואמר יי ליה אזיל תוב
 לאורחך למדברא דמשק
 ותהך ותמשח ית חזאל למהוי
 מלכא על ארם: טז וית יהוא
 בר נמשי תמשח למהוי מלכא

טו ויאמר ידוה אליו לך שוב לדרכך מדברה
 דמשק ובאת ומשחת את חזאל למלך על ארם:
 טז ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל

נביאים מלכים א פרק יט

(15) And the Lord said to him: Go, return to your way to the desert of Damascus and when you arrive anoint Chazael to be king over Aram. (16) And Yehu, the son of Nimshi shall you anoint as king over Israel and Elisha, the son of Shafat

על ישראל וית אלישע בר שפט ממישור מחולה תמשח למהוי נביא תחורתך: י ויהי דישתיזיב מתרבא דחזאל יקטול יהוא ודישתיזיב מתרבא דיהוא יקטול אלישע: יח ואשאר בישראל שבעא אלפינ כל רכוביא דלא כרעו לבעלא וכל פומא דלא נשק ליה: יט ואזל מתמן ואשכח ית אלישע בר שפט והוא רדי בתרי עשר פדנין דתורא צמדין קדמוהי והוא בתד מתרי עסרא ועבר אליהו לותיה ורמא שושיפיה עלוהי:

כ ושבק ית תוריא ורהט בתר אליהו ואמר אנשוק בען לאבא ולאמא ואהך בתרך ואמר ליה אזיל תוב ארי מה עבדיית לך:

וּאֶת־אֵלִישַׁע בֶּן־שַׁפְטַם מֵאֵבֶל מְחֹלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחֲתֶיךָ: י וְהָיָה הַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב יְהוּא יָמִית אֵלִישַׁע: יח וְהִשְׁאֲרֵתִי בְיִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת אֲלָפִים כָּל־הַבְּרָכִים אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ לְבַעַל וְכָל־הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ: יט וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁם וַיִּמָּצֵא אֶת־אֵלִישַׁע בֶּן־שַׁפְטַם וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנַיִם־עָשָׂר צִמְדִים לִפְנָיו וְהוּא בִשְׁנַיִם הָעָשָׂר וַיַּעֲבֹר אֵלָיו וְאָלָיו וַיִּשְׁלַךְ אֶדְרֵתוֹ אֵלָיו: כ וַיַּעֲזֹב אֶת־הַבְּקָר וַיֵּרֶץ אַחֲרָיו אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲשַׁקֶּה־נָּא לְאָבִי וּלְאִמִּי וְאֶלְכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ שׁוּב כִּי מַה־עָשִׂיתִי לָךְ:

from Avel Mechola shall you anoint to be Prophet in your stead. (17) And it will be, those who escape the sword of Chazael, Yehu will kill and those who escape the sword of Yehu, Elisha will kill. (18) And I will leave over seven thousand among Israel, all the knees that did not kneel to baal and every mouth that did not kiss him. (19) And he departed from there and he found Elisha, the son of Shafat, as he was plowing; twelve yoke were before him and he was with the twelfth; and Eliyahu went over to him and threw his mantle over him. (20) Then he left the oxen and ran after Eliyahu and said: Please, let me kiss my father and mother and then I will go after you. So he said to him: Go, return, for what have I done to you?

RASHI

רש"י

(16) **You shall anoint to be Pprophet in your stead** — *I do not want your prophecy [any longer] for you plead in prosecution against My children.* (19) **והוא [בשנים העשר]** — *Elisha, himself, was with the twelfth.*

(טז) תמשח לנביא תחתך. אי אפשי בבניאורתך מאחר שאתה מלמד קטיגוריא על בני: (יט) והוא. אלישע עצמו חרש בשנים עשר: (כ) כי מה עשיתי לך. שתשוב אחרי:

(20) **For what have I done to you?** — *That you should follow after me.*

WRITINGS Psalms 91-92

כתובים תהלים פרק צא-צב

יד כי בי חשק ואפלטתהו אשגבהו כי ידע שמני: יד מטול די במימרי אתרעי

(14) Because he has set his delight upon Me, therefore will I deliver him; I will

טו יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ אֲנִי בְצָרָה אֲחַלְצֶהוּ
 וְאֶכְבְּדֶהוּ: טז אַרְךָ יָמִים אֲשַׁבֵּעֵהוּ וְאַרְאֶהוּ
 בִּישׁוּעָתִי: צב א מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: ב טוֹב
 לְהַדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: ג לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר
 חֲסִדְךָ וְאִמּוּנָתְךָ בַּלַּיְלוֹת:

דְּשַׁבְּתָא: ב טב לאודאה קדם יי ולשבחא שְׁמךָ עֲלָאָה: ג לְתַנְאָה בְּצַפְרָא טוֹבָךָ וְקוּשְׁטְךָ בְּלֵילוֹן:

elevate him because he knows My Name. (15) When he calls upon Me, I will answer him; I will be with him in distress, I will free him and bring him honor. (16) With long life will I satisfy him and show him My salvation. **92** (1) A psalm a poem for the Shabbat day. (2) It is good to give thanks to the Lord and to sing praise to Your Name, Most High. (3) To relate Your kindness in the morning and Your faithfulness in the nights.

RASHI

רש"י

(1) **For the Shabbat day** — [A poem] to be recited on Shabbat and it speaks of the future world which is completely Shabbat. (3) **To relate Your kindness in the morning** — At the time of redemption. **And Your faithfulness in the nights** — And during the present exile, we express our belief in You, that

(א) לְיוֹם הַשַּׁבָּת. שאומרים בשבתות והוא מדבר
 מענין עולם הבא שכולו שבת: (ג) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר
 חֲסִדְךָ. בעת הגאולה: וְאִמּוּנָתְךָ בַּלַּיְלוֹת. ובעוד
 זאת הגלות להאמין בך שתשמור הבטחתך:

You will keep Your promise.

Mishnah Sanhedrin, chapter 11

משנה סנהדרין פרק יא

(1) The following are those who are strangled: One who strikes his father or mother; one who kidnaps a Jew [and sells him as a slave]; an elder who rebels against the ruling of the [High] Court; a false prophet; one who prophesied in the name of an idol; one who commits adultery; [zomeim] witnesses who testified falsely [to the adultery of] a priest's daughter and her paramour. [Zomeim are witnesses who testify and are proven false by other witnesses who testify that they were at another location at the time of the alleged crime. Zomeim witnesses are punished by the same punishment which they plotted to do to their victim with their false testimony, the exception being zomeim witnesses who testified falsely to the adultery of a priest's daughter; in this case, they are punished with strangulation as well as the paramour and not as they intended to do to the priest's daughter

א אלו הן הנחנקין, המכה אביו ואמו, וגונב נפש
 מישראל, וזקן ממרה על פי בית דין, וגביא השקר,
 והמתנבא בשם עבודה זרה, והבא על אשת איש,
 וזוממי בת כהן ובוועלה. המכה אביו ואמו אינו חייב

רבנו עובדיה מברטנורא

א אלו הן הנחנקין. ממרא ע"פ בית דין. שמסרב על דברי בית דין הגדול שבלשכת הגזית: וזוממי בת כהן. אף על פי שהם באים לחייבה שרפה אין נדונים אלא במיתה שהיו מחייבים את בוועלה שהוא בחנק. כשאר הבא על א"א דכתיב (ויקרא כא) היא באש תשרף היא ולא בוועלה וזוממיה ילפינן מכאשר זמם לעשות לאחיו ולא לאחותו: ובוועלה.

(see Deuteronomy 19:19 and Rashi there, Chok vol. 9 pg. 436.) One who strikes his father or mother is liable only if he bruises them. Regarding this respect, cursing is more stringent than striking, for one who curses [his parents] after their death is liable, while one who smites them after death is not [since there is no bruise]. One who kidnaps a Jew incurs no liability until he brings him into his possession. Rabbi Yehudah says: Unless he brings him into his possession and makes use of him, as it is written: “[If a man is discovered kidnapping ....] and treats him as

a slave and then sells him” (Deuteronomy 24:7). If he kidnaps his own son. — [Rabbi Yishmael the son of] Rabbi Yochanan ben Berokah declares him liable, while the Sages exempt him. [The verse states: “And one who kidnaps a man and sells him, and [the victim] had been found in his possession” (Exodus 21:16); now, since the son is found in his possession anyway, the Sages exempt]. If he kidnaped a half-slave and half-freeman [a slave who was freed by one partner]: Rabbi Yehudah declares him liable, while the Sages exempt [him]. (2) A Sage who rebels against the ruling of the court [is strangled], as it is stated: “If there will be a matter that eludes you in judgement [... then you will rise and go up to the place which the Lord your God will choose. And you will come to the Levite priests and to the judge ... And the man who will intentionally perpetrate not hearkening to the priest ... — that man will die]” (Deuteronomy 17:8-12). There were three courts of law there [i.e., in Jerusalem, “the place which the Lord your God will choose”], one [made up of twenty-three judges] sat at the entrance to the Temple Mount, another [made up of twenty-three judges] sat at the entrance to the [Temple] Courtyard, and the third [made up of seventy-one judges which was the Supreme High Court and known as the Sanhedrin] sat in the chamber of hewn stones [which was a room built into the wall of the Temple Courtyard, half of which was inside the sanctified area]. [If there was a dispute between a Sage and his colleagues in a court outside Jerusalem] they [first] went to the court at the entrance to the Temple Mount, where he [the

רבנו עובדיה מברטנורא

לבת כהן כשהיא נשואה אבל ארוסה היא ובוועלה בסקילה: **שהמקלל לאחור מיתה חייב**. דכתיב (שם כ) אביו ואמו קלל וקרא יתירא הוא לרבות לאחר מיתה: **והמכה לאחור מיתה פטור**. דהא לא מחייב עד שיעשה בו חבורה ואין חבורה לאחור מיתה: **עד שיכניסנו לרשותו**. דכתיב (שמות כא) ונמצא בידו ואין ידו אלא רשותו. וכן הוא אומר (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו: **וישתמש בו**. תשמיש שיש בו ש"פ. ות"ק מחייב אפילו בתשמיש שהוא פחות מש"פ והלכתא כת"ק: **הגונב את בנו**. טעמיהו דרבנן דפטרי דכתיב ונמצא בידו. וקרא יתירא הוא דהא כתיב (דברים כד) כי ימצא איש אלא למדרש מיניה פרט לזה שהוא מצוי והלכה כחכמים: **רבי יהודה מחייב**. דכתיב (שם) מאחיו מבני ישראל. מאחיו למעוטי עבדים. מבני ישראל אי כתב בני ישראל הוה ממעטינן מי שחציו עבד וחציו בן חורין השתא דכתיב מבני ישראל מעוטא אחרינא ואין מעוטא אחר מעוטא אלא לרבות. ורבנן סברי מאחיו לאו למעוטי עבדים דהא אחים הם במצות אלא בני ישראל למעוטי עבדים. מבני ישראל למעוטי מי שחציו עבד וחציו ב"ח והלכה כחכמים:

עד שיעשה בהן חבורה. זה חמר במקלל מבמה, שהמקלל לאחר מיתה חייב, והמכה לאחור מיתה פטור. הגונב נפש מישאאל אינו חייב עד שיכניסנו לרשותו. רבי יהודה אומר, עד שיכניסנו לרשותו וישתמש בו, שנאמר (דברים כד) והתעמר בו ומכרו. הגונב את בנו, (רבי ישמעאל בנו של) רבי יוחנן בן ברוקה מחייב, וחכמים פוטרין. גנב מי שחציו עבד וחציו בן חורין, רבי יהודה מחייב, וחכמים פוטרין: **ב זקן ממרא על פי בית דין, שנאמר (שם יז) כי יפלא ממך דבר למשפט וגו'.** שלשה בתי דינים היו שם, אחד יושב על פתח הר הבית, ואחד יושב על פתח העזרה, ואחד יושב בלשכת הגזית. באים לזה שעל

rebellious Sage] states: Thus, I have expounded and thus, my colleagues have expounded; so have I taught, and so have my colleagues taught. If [this first court] heard [a ruling on the matter], they state it. If not, they go to the [second court] at the entrance of the Temple Courtyard, and he states: Thus, I have expounded and thus, have my colleagues expounded; so have I taught and so have my colleagues taught. If [this second court] had heard [a ruling on the matter], they state it; if not, they all proceed to the [Sanhedrin] High Court of the hall of hewn stones from where Torah went forth to all of

Israel, as it is stated: “[And you will do according to the word which they will tell you] from that place which the Lord will choose” (ibid, verse 10). If he returned to his town and continued to teach in the same manner, he is not liable, but, if he gave a practical ruling [that action to be taken, following his view], he is guilty, as it states: “And the man who will intentionally perpetrate [not hearkening to the priest],” (verse 12) [i.e.] he is liable only for a practical ruling [to commit an act]. If a disciple [one who was not yet been given authority to judge] gave a practical decision [opposing the court], he is exempt [he is not considered a Sage]. Thus, the very stringency of his [crime, as he is not even fit to issue a ruling] is [a source of the] leniency for him. (3) There is a greater stringency regarding the words of the Scribes [explaining the interpretation of a Torah law] than regarding the words of the Torah [which does not require interpretation]. [How so?] If one [a rebellious Sage] says: There is no [mitzvah of] *tefillin*, so that a Torah law is transgressed, he is exempt [from the punishment of a rebellious Sage, since his ruling has no force at all]. [But, if he rules that *tefillin* contain] five compartments [instead of four], thus, adding [his interpretation] to the words of the

רבנו עובדיה מברטנורא

ב שלשה בתי דינים היו שם. בירושלים דמשמעני בה קרא וקמת ועלית: **אחד יושב על פתח הר הבית.** הוא שער מזרחי שלפנים מן החיל לפני עזרת נשים: **ואחד יושב.** למעלה הימני כשעברו עזרת נשים ובאים לפתח עזרת ישראל: **ואחד יושב בלשכת הגזית.** שהיא בנויה בתוך העזרה חציה בקדש וחציה בחול: **באים לזה שעל פתח הר הבית.** זקן זה שהורה בעירו ונחלקו בית דין שבעירו עליו והזקיקו הכתוב לעלות לירושלים. באים הוא ובית דין שבעירו לזה ב"ד שעל פתח הר הבית שהרי בו פוגעים תחלה: **תלמיד שהורה לעשות.** תלמיד שלא הגיע להוראה ונחלק על בית דין שבעירו. ובאו לבית דין הגדול ושאלו וחזרו לעירו והורה בבתחלה פטור. שאין להם לסמוך על ההוראתו והתורה לא חייבה אלא מופלא ומומחה לב"ד כדילפינן מבי יפלא ממך במופלא שבב"ד הכתוב מדבר: **נמצא חומר קולו.** חומר העבירה שעבר והורה אף על פי שלא הגיע להוראה מוסף על ההמראה שהמרה ע"פ בית דין. היא נעשית לו קולא לפוטרו מן המיתה. שאם היה זקן שהגיע להוראה והמרה על פי בית דין היה חייב מיתה: **ג האומר אין תפלין וכו' פטור.** שאין זו הוראה. דזיל קרי בי רב הוא: **חמשה טוטפות.** יש הוראה ואף על פי שאין דבר זה אלא להוסיף על ד"ס חייב שבמדרש סופרים (לטטפת לטטפת) לטוטפת כתיב. הרי כאן ד' פרשיות:

פתח הר הבית, ואומר, כף דרשתי וכף דרשו חברי, כף למדתי וכף למדו חברי. אם שמעו, אומרים להם. ואם לאו, באין להן לאותן שעל פתח העזרה, ואומר, כף דרשתי וכף דרשו חברי כף למדתי וכף למדו חברי. אם שמעו, אומרים להם. ואם לאו, אלו ואלו באים לבית דין הגדול שבבלשכת הגזית, שממנו יוצאת תורה לכל ישראל, שנאמר (שם) מן המקום שהוא אשר יבחר ה'. חזרו לעירו ושנה ולמד כדרך שהיה למד, פטור. ואם הורה לעשות, חייב, שנאמר (שם) והאיש אשר יעשה כבודו, אינו חייב עד שיוורה לעשות. תלמיד שהורה לעשות, פטור, נמצא חמרו קלו: **ג חמר בדברי סופרים מדברי תורה, האומר אין תפלין, כדי לעבור על דברי תורה, פטור.** חמש

Scribes, he is liable. (4) He [the rebellious elder] was not executed by his local court [where he had been tried] nor when the court was at Yavneh [i.e., if they received the ruling of the Sanhedrin in Jerusalem, but, he did not rebel until the Sanhedrin was exiled by the Romans to Yavneh, he is not executed even by the Sanhedrin in Yavneh]; rather [if the Sanhedrin was sitting in its chamber] he was taken to the High Court in Jerusalem and held there until the [next] Festival when he would be executed, for it is written, “And all the people will listen and they will fear, and no longer perpetrate intentionally.” (Deuteronomy 17:13) These are the words of Rabbi Akiva. Rabbi Yehudah says: His judgment must not be delayed [as this would

prolong his agony], rather, he is executed immediately, while proclamations are written and sent by messengers to all places [proclaiming]: So-and-so has been sentenced to death by the Court [thus complying with: “And all the people will listen and they will fear”]. (5) A false prophet [is] one who prophesied that which he has not heard, or [prophesied] that which was not said to him, his execution is [strangulation] by man. But one who suppresses his prophecy or one who disregards the words of a Prophet, or a Prophet who transgresses his own word, — his death is at the hands of Heaven, as it is stated: “[And it will be, that whoever will not hearken to My words which he will speak in My Name] I shall exact [it] of him” (Deuteronomy 18:19). (6) One who prophesied in the name of an idol, saying: Thus, has the idol declared [and ruled]: Even if he chanced upon the right *halachah*, rendering the defiled as impure, or declaring the pure, pure [is, nevertheless, strangled]. One who commits adultery with a married woman [and from when is she considered married? From] after her entry into her husband's domain for *nesuin* [Jewish marriage is made up of two stages: The betrothal stage, referred to as *erusin*, and the marriage stage, which today, is completed with *chupah* and

רבנו עובדיה מברטנורא

ד ולא בבית דין שביבנה. שאלו לבית דין שבלשכת הגזית ואמרו לו וחזרו לעירו ושהה שם ימים רבים עד שגלתה סנהדרין גדולה ליבנה. ואחר כך הורה בכתחלה. אין ממיתין אותו ביבנה. אף על פי שסנהדרין גדולה שם ואף על פי שעדיין הבית קיים כיון שסנהדרין גדולה אינה יושבת במקומה בלשכת הגזית: **ה מה שלא שמע.** מה שלא נאמר בנבואה לשום נביא בעולם. ומה. שנאמר לחברו ולא לו. ושמעו מפי חברו. ובא ואמר שנאמר לו. שני אלו נביאי השקר הם ומיתתן בחנק. דכתיב (יבדים י) אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי. זה המתנבא מה שלא שמע מעולם. אשר לא צויתיו הא לחברו צויתיו. זה המתנבא מה שלא נאמר לו. ונאמר לחברו. ומת הנביא ההוא. וכל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק: **מיתתן בידי שמים.** דכתיב (שם) והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי. קרי ביה לא ישמע. וקרי ביה לא ישמע. וקרי ביה לא ישמע הוא עצמו אל דברי. הרי שלשתן בכלל וכתוב (שם) אנכי אדרוש מעמו. בידי שמים: **ו לרשות הבעל.** כגון שמסר האב לשלוחי הבעל. ועדיין היא בדרך. תו לא קרינא בה

טופות, להוסיף על דברי סופרים, חזיב: ד אין ממיתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה, אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים, ומשמרין אותו עד הרגל וממיתין אותו ברגל, שנאמר (דברים י) וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד, דברי רבי עקיבא. רבי יהודה אומר, אין מענין את דינו של זה, אלא ממיתין אותו מיד, וכותבין ושוהין ושוהים בכל המקומות, איש פלוני בן איש פלוני נתחייב מיתה בבית דין: ה נביא השקר המתנבא על מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו, מיתתו בידי אדם. אבל הכובש את נבואתו, והמותר על דברי הנביא, ונביא שעבר על דברי עצמו, מיתתן בידי שמים, שנאמר (שם יח) אנכי אדרש מעמו: **ו המתנבא בשם עבודה זרה ואומר כף אמרה עבודה זרה, אפלו כון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור.** הבה על אשת איש, כיון שנכנסה לרשות

referred to as *nesuin*], even though the marriage was not yet consummated [once she comes into his domain, this is considered *nesuin* and] he [the adulterer] is strangled;

[adultery committed at the betrothal stage is punished by stoning (see 7:9 Chok vol. 7 pg. 336)]. Likewise, [witnesses who proved to be false] *zomemim* [witnesses in a charge of adultery] against] a priest's daughter and her paramour [are strangled]. For all *zomemim* are led forth to meet the same death [which they sought to impose] except for *zomemim* [witnesses] in a charge against a priest's daughter and her paramour. [This is deduced from the verse: “Then do to him as he plotted to do to his brother” (Deuteronomy 19:19). Why does Scripture state: “To his brother?” To teach, that in the case of witnesses who have conspired against a married daughter of a priest by accusing her of adultery, they are not executed with burning (which would have been the form of execution exacted against the woman, a priest's daughter,) but rather, by strangulation, the form of execution of the alleged male adulterer. For it states regarding such a woman (Leviticus 21:9): “She must be burned in fire” — “she,” but not her adulterer, as his punishment is strangulation; therefore, it states here, “to his brother” — “Then do to him as he plotted to do to his brother,” but not as he had intended to do to his sister (see Deuteronomy 19:19 and Rashi there, Chok vol. 9, pg. 436)].

רבנו עובדיה מברטנורא

בית אביה: לאותה מיתה. שהיו מחייבין את הנדון: ובוועלה. כלומר וכל הבוועלים נדונם כמיתת הנבעלת חוץ מבוועל בת כהן שהיא בשרפה והוא בחנק:

Gemara Sanhedrin 89b

One who disregards the words of a Prophet. But, how does he know [that he is a true Prophet] that he should be punished? If he gives him a sign. But Micah did not give a sign, yet he [Achav] was punished [for not listening to him] (see I Kings chapter 22)?! If he was established [as a Prophet] it is different [and does not require a sign]. For should you not say, how could Yitzchak have listened to Avraham [to permit himself to be sacrificed] at Mount Moriah, or [how could] the people listen to Eliyahu at Mount Carmel to offer sacrifices outside the Temple [which is normally forbidden]? Rather, [we must say that] where he was established [as a Prophet], it is different. “And it was after these words, God tested Avraham” (Genesis 22:1). What is meant by “after”? Rabbi Yochanan said in the name of Rabbi Yose, the son of Zimra: After the words of satan, as it is written: “The boy grew up and was weaned. [And Avraham made a feast.]”

גמרא מסכת סנהדרין דף פ"ט ע"ב

המוותר על דברי נביא מנא ידע דאי ענש דיהב ליה אות והא מיכה דלא יתב ליה אות ואי ענש היכא דמוחזק שאני דאי לא תימא הכי אברהם בהר המוריה היכי שמע ליה יצחק אליהו בהר הכרמל היכי סמכי עליה ועבדי שחוטי חוץ. אלא היכא דמוחזק שאני (בראשית כ"ב) ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם אחר מאי אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא אחר דבריו של שטן דכתיב (שם כ"א) ויגדל

Thereupon, satan said to the Holy One Blessed is He: Sovereign of the Universe! To this old man, You gave fruit of the womb at the age of one hundred, yet of the entire feast that he prepared he did not have one turtle-dove or pigeon to offer before you! He said to him: All that he did was in honor of his son; if I tell him to sacrifice his son before Me, he would do so immediately. Straightaway, “God tested Avraham .... And He said, Please take your son.” Rabbi Shimon bar Abba said: The word “na” [נא] denotes entreaty. This is compared to a king of flesh and blood who was confronted by many wars, which he won with the aid of a great warrior. Subsequently, he was faced with a severe battle. He, then, said to him: Please, I beg of you, stand by me in this battle, so that people do not say [in reality, your not so strong], there was no difficulty in the earlier battles. So, too, did the Holy One Blessed is He, say to Avraham: I have tested you with many trials and you withstood them. Now, be firm for My sake in this trial so that men should not say; There was no difficulty in the earlier ones. **“Your son,”** I have two sons; **“Your only one,”** Each is an only son to his mother; **“Whom You love,”** I love both of them **“Yitzchak”**. And why was all this [these descriptions] necessary? So that his mind should not reel under sudden shock. Satan met him on the way and said to him: “If He tests you with one thing, will you become weary? Behold, you have rebuked many and have strengthened weak hands. Your words would stand up those who stumbled ... and now, when it befalls you, you become weary?” (Job 4:2-5) [I.e., You have preached all your life against sacrificing children to idolatry and now, you sacrifice your son to God?] He replied to him: I will walk in my integrity.” (Psalms 26:10) He [satan] said to him: “Is your fear [of God, in that you don't ask for an explanation] not your foolishness” (verse 6)? He replied to him: “Remember, please, which innocent person ever perished” (verse 7) [thus, asserting his complete faith in God]. Seeing that he would not listen to him, he said to him: “A message surreptitiously reached me” (verse 12), so have I heard from beyond the Curtain: A ram for a burnt-offering and not Yitzchak for a burnt-offering. He replied: This is the punishment of a liar, even if he tells the truth, he is not believed! Rabbi Levi said: [“After these words,” means:]

הילד ויגמל וגומר אמר שטן לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם זקן זה חננתו למאה שנה פרי בטן מכל סעודה שעשה לא היה לו תור אחד או גזל אחד להקריב לפניך אמר לו כלום עשה אלא בשביל בנו אם אני אומר לו זבח את בנו לפני מיד וזבחו מיד והאלהים נסה את אברהם ויאמר קח נא את בנו. אמר רבי שמעון בר אבא אין נא אלא לשון בקשה משל למלך בשר ודם שעמדו עליו מלחמות הרבה והיה לו גבור אחד ונצחון לימים עמדה עליו מלחמה חזקה אמר לו בבקשה ממך עמוד לי במלחמה זו שלא יאמרו ראשונים אין בהן ממש אף הקדוש ברוך הוא אמר לאברהם ניסיתך בכמה נסיונות ועמדת בכלן עכשיו עמוד לי בנסיון זה שלא יאמרו אין ממש בראשונים את בנו שני בנים יש לי את יחידך זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו אשר אהבת תרוייהו רחימנא להו את יצחק וכל כף למה כדי שלא תשרף דעתו עליו קדמו שטן לדרך אמר לו (איוב ד) הנסה דבר אליך תלאה הגה יסרת רבים וידיים רפות תחוק כושל יקימון מליך כי עתה תבא אליך ותלא אמר לו (תהלים כו) אני בתומי אלך אמר לו הלא יראתך כסלתך אמר לו זכר נא מי הוא נקי אבד פיון דחזא דלא קא שמיע ליה אמר ליה ואלי דבר יגונב כף שמעתי מאחורי הפרגוד שאיל לעולה ואין יצחק לעולה אמר לו כף עונשו של בדיאי

After Yishmael's words to Yitzchak. Yishmael said to Yitzchak: I am more meritorious than you are, for you were circumcised at eight days [and could not prevent it], while I [was circumcised] at thirteen. He replied to him: And with one limb you wish to taunt me! Were the, Holy One, Blessed is He, to tell me: Sacrifice yourself before Me, I would obey. Straightaway, "God tested Avraham".

שְׁאֵפִילוֹ אָמַר אֲמַת אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ רַבִּי לְוִי אָמַר אַחַר דְּבָרָיו שֶׁל יִשְׁמַעֲאֵל לְיִצְחָק אָמַר לוֹ יִשְׁמַעֲאֵל לְיִצְחָק אֲנִי גְדוֹל מִמֶּךָ בְּמִצְוֹת שְׂאֵתָה מְלִתָּה בֶן שְׁמֹנֶת יָמִים וְאֲנִי בֶן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אָמַר לוֹ וּבְאֵבֶר אֶחָד אֵתָה מְגַרָה בִּי אִם אוֹמֵר לִי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זָבַח עֲצָמְךָ לְפָנַי אֲנִי זוֹבַח מִיָּד וְהֵאלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם:

זוהר פנחס דף רכ"ו ע"א

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תְּנִינָן כָּל מָאָן דְּאָמַר תְּהִלָּה לְדוֹד בְּכָל יוֹם תְּלַת זְמַנִּין אִיהוּ בַר עֲלָמָא דְּאֵתִי. וְהָא אֲתַמַּר טַעֲמָא. אִי בְּגִין פְּרִנְסָה וּמוֹזְנָא דְּכָל עֲלָמָא תְּרִין זְמַנִּין אֵינוּן בְּכָל יוֹמָא בְּצַפְרָא וּבְפַנְיָא דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת י"ג) בַּת י' לְכֶם בְּעָרֵב בֶּשָׂר וּגּוֹמֵר. אֲמָאֵי תְּלַת זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא אֲלֵא תְּרִין לְמוֹזְנָא דְּבְנֵי אֲנָשִׁי וְדְכָל עֲלָמָא וְחָד לְמֵיחֵב תּוֹקְפָא לְהֵהוּא אֲתֵר דְּפִתְיָחוּ יְדוּ. וְתְרִין מוֹזְנִין אֵלִין מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא וּבְלָהוּ תְּלַת מוֹזְנֵי כְּתִיבֵי הָבָא (תְּהִלִּים קמ"ה) וְאֵתָה נּוֹתֵן לְהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעַתּוֹ. דָּא מוֹזְנָא דְּעִתְרֵי דְּיָהִיב מִיכְלָא סְנִי בְּעַתּוֹ הָא חָד תְּרִין דְּכַתִּיב וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן דָּא מוֹזְנָא דְּמִסְכְּנֵי דְּאֵינוּן שְׁבַעִין מְרִצּוֹן וְלֹא מִגּוּ מִיכְלָא סְנִי תְּלַת דְּכַתִּיב פּוֹתַח אֶת יָדָךְ דָּא תּוֹקְפָא לְהֵהוּא אֲתֵר דְּבַפְתִּיחוּ יְדוּ נְפֻקַת רִצּוֹן וְשְׁבַעֵא לְכָלֵא. תּוֹ הָכִי אוֹלִיפְנָא דְּלֹא אִיהוּ אֲלֵא תְּרֵי זְמַנִּין בְּגִין מוֹזְנָא וּפְרִנְסָה בְּכָל יוֹמָא דְּאֵלִין חֵיבָא עַל בַּר נֶשׁ וְאִי אָמַר יִתִּיר לֹא בְּגִין חוֹבָה אִיהוּ אֲלֵא בְּגִין שְׁבַחָא גּוּ תּוֹשְׁבְתָן דְּזְמִירוֹת דְּדוֹד מְלָפָא מָאִי טַעֲמָא בְּגִין דְּפְרִנְסָה לֹא חֵזִי לְמִשְׁאֵל אֲלֵא בְּתֵר צְלוֹתָא וּפְרִנְסָה דְּמֵאֲרִיָּה (ס"א) דְּנִפְיָךְ יְדוּ דְּקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וּבְרִידָה וְשְׁבַעִין מְרִצּוֹן וְעַל דָּא לֹא חֵיבָא הוּא אֲלֵא תְּרֵי זְמַנִּין בְּיוֹמָא וְשְׁבַחָא אִיהוּ לְקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְתַת לוֹ זְמִירוֹת דְּדוֹד מְלָפָא וְיִכּוֹל בְּקִדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יִכּוֹלֵן עֲבָדוּ הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שִׁיר ה') בְּאֵתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כְּלָה אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֲלָבִי לְבַתֵּר אֲכָלוּ רַעִים. אֲכַלְתִּי יַעֲרִי דָּא צְלוֹתָא דְּמִיּוֹשֵׁב. עִם דְּבָשִׁי דָּא קְרִית שְׁמַע. אֲכַלְתִּי יַעֲרִי דָּא צְלוֹתָא דְּמִיּוֹשֵׁב הֵהוּא יַעֲרִי לְבָנוֹן יוֹצֵר (ס"א מְשֻׁרְתִּים) וְהָאוֹפְנִים וְחִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ (כָּלֵם קְדוּשִׁים) כָּל הַנֵּי אֲקָרוּן יַעֲרִי אֵילָנִין וְנִצְיָבִין דְּבִיָּה. עִם דְּבָשִׁי דָּא קְרִית שְׁמַע דְּאִיהוּ מְתִיקוּ דְּכָלֵא בְּכַמְּה צוֹפִין וּמְתִיקוּן. שְׁתִּיתִי יַיִן. דָּא צְלוֹתָא דְּמַעוֹמֵד מְטִיבוּ דְּיִנָּא עֲלָאָה דְּאֲתַנְטֵר וְדָא בְּשִׁלֵּשׁ בְּרֻכּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי אֵלִין אֵינוּן שְׁלֹשָׁה בְּרֻכּוֹת אַחְרֹנוֹת. וְאֲתַכְלִילֵן אֵלִין בְּאֵלִין. עַד פֶּאֶן מִיכְלָא דְּמְלָפָא. לְבַתֵּר דְּאֲכָל מְלָפָא אֲכָלוּ רַעִים לְעִילָא שְׁתּוֹ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים לְתַתָּא וְעַל דָּא לִית חֵיבָא דְּמוֹזְנָא אֲלֵא לְבַתֵּר צְלוֹתָא בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה (בְּעָרֵב) קוֹדֵם צְלוֹתָא מָאִי טַעֲמָא בְּגִין דְּעַד לֹא אֲשַׁתְּכַח דִּינָא קִשְׁיָא בְּעוֹד דְּאֲנַפִּין דְּמְלָפָא גְהִירִין יִמָּא תְּהִלָּה לְדוֹד בְּהָאִי סְדוּרָא דְּמוֹזְנָא דְּלְבַתֵּר דְּדִינָא שְׁרִיא וְתִלִּי עַל עֲלָמָא לֹא שְׁעַתָּא אִיהוּ. אֵתָא רַבִּי פְּנַחֵס וּנְשָׁקִיָּה:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, 133-134

מספר חסידים סימן קל"ג קל"ד

Do not seek advice from someone who may

אל תבא לקחת עצמה ממני שאיתה חושדו

advise you according to his own ideas and according to that which is good for him. For if you do not succeed in the matter, you will suspect him and you will say to him: You purposely gave me bad advice. But, perhaps, he is innocent, and then, it will be considered a sin on your part, for you suspected an innocent person. The wise man said: Give good and proper advice to every person who comes to you for advice, even to one who is your enemy. There are two reasons for this: One, so that you do right before Heaven and thus, it will not be regarded as a sin. Also,

[though this is not your intention] in this way, you will get revenge against your enemy. For your enemy will think in his heart: He, surely, hates me, and surely did not advise me well.

He will ignore your opinion and do something else, which will cause him to stumble.

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 11

(1) Synagogues and houses of study remain sanctified even if they are destroyed, as it states: “And make your holy places desolate” (Leviticus 26:31), — even if they are desolate, their sanctity remains. Just as one must treat them respectfully when they are standing, so must one do when they are in ruins. The only exception is that one does not sweep their floors or settle the dust in them. If grass grows in them, it should be cut off and left in its place so that people will see it and be aroused to rebuild them. (2) A synagogue may not be demolished in order to build another one, either in its place or somewhere else. Rather, first they build the other one, and then, they may demolish this one, lest something occur that prevents them from building. Even if they are replacing only one wall, they must build the new one

next to the old one, and then, demolish the old one. To what case does this apply? If the foundations are not ruined or if the walls are not about to fall down. But if its foundations are ruined or its walls are in danger of falling, they demolish it immediately. And they must start to build quickly, day and night, lest unfavorable circumstances arise and it remain in ruins.

שְׁמָא יַעֲצֶךָ לְפִי דַעְתּוֹ וְטוֹב לוֹ וְלֹא תִצְלַח בְּדַבָּר וְעַל יְדֵי כֵן תִּחְשׂוּד אוֹתוֹ וְתֹאמַר לוֹ לְדַעְתּוֹ יַעֲצֵנִי רַע וְשְׁמָא נָקִי הוּא בְּזֵה הַדְּבָר וְאִזּוּ יִחְשַׁב לָךְ הָעוֹן כִּי חֲשַׁדְתָּ בְּכַשְׂרִים: אָמַר הַחֶכֶם תָּן עֵצָה טוֹבָה וּנְכוֹנָה לְכָל אָדָם אֲשֶׁר יָבֹא אֶצְלָךָ לְהַתִּיעֵךְ. וְאִפְּלוּ לְשׁוֹנְאֶךָ מִשְׁנֵי טַעֲמִים אֶחָד אֲשֶׁר תִּצָּא מִדִּין שָׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה בְּךָ חֲטָא. וְעוֹד כִּי בְּזֵה תִתְנַקֵּם מִשׁוֹנְאֶךָ. כִּי שׁוֹנְאֶךָ יִחְשׂוֹב בְּלִבּוֹ וְדַאי זֶה שׁוֹנֵא אוֹתִי לֹא יַעֲצֵנִי טוֹבָה וְיִנַּח דַּעְתְּךָ וְיַעֲשֶׂה דְבָר אַחֵר אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ לְמַכְשׁוֹל:

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק י"א

א בתי כנסיות ובתי מדרשות שחרבו בקדושתן הן עומדין שנאמר (ויקרא כ"ו ל"א) והשמותי את מקדשיכם אף על פי שהן שוממין בקדושתן הן עומדין. וכשם שנוהגין בהן כבוד ביישובן כך נוהגין בהן בחורבנם חוץ מכבוד ורבוץ שאין מכבדין אותן ואין מרביצין אותן עלו בהן עשבים תולשין אותם ומניחין אותן במקומן כדי שייראו אותן העם ותעור רוחם ויבנום: ב אין סותרין בית הכנסת כדי לבנות אחר במקומו או במקום אחר. אבל בונין אחר ואחר כך סותרין זה שמא יארע להם אונס ולא יבנו. ואפילו כותל אחד ממנו בונה החדש בצד הישן. ואחר כך סותר הישן. במה דברים אמורים שלא חרבו יסודותיו או שלא נטו כותליו לנפול אבל אם חרבו יסודותיו או שנטו כותליו לנפול סותרין אותו מיד ומתחילין לבנות במהרה ביום ובלילה שמא תדחק השעה וישאר חרב: